

Spontánní sukcese u povrchových dolů: důsledek pro ochranu ptáků

Oblasti s důlní těžbou, které zahrnují různorodé plochy od raných sukcesních stadií po pokročilá stadia na rekultivovaných i nerektivovaných plochách, představují vhodnou studijní plochu pro sledování vlivu typu obnovy na biodiverzitu. Ptačí společenstva zkoumaná na 60 lokalitách v Mostecké hnědouhelné pánvi byla druhově bohatší na nerektivovaných plochách u všech sukcesních stadií v porovnání s rekultivovanými plochami. Druhová pestrost narůstala s věkem lokality vzhledem ke zvyšující se heterogenitě. Ochranná hodnota ptačích společenstev na rekultivovaných plochách byla obecně nižší a klesala s věkem lokality. Nejcennější společenstva se vyvinula na raných sukcesních stadiích a původních křovinách, protože byly osídleny specializovanými druhy, jejichž výskyt byl v okolní krajině řídký. Výsledky poukazují na důležitost lokalit vzniklých spontánní sukcesí a s úplnou sérií sukcesních stadií pro cenná ptačí společenstva na postindustriálních plochách, jako jsou povrchové doly. Zejména raná sukcesní stadia a křoviny představují refugia pro specializované druhy, které z běžně obhospodařované krajiny mizí. Ochrana raně sukcesních stadií by se měla proto stát součástí praktické ochrany přírody. Technické rekultivace vedou k ochuzení biotopu a ke značnému snížení potenciálu důlních lokalit pro ochranu biodiverzity.

Využitelné výstupy:

Sanace ploch zdevastovaných průmyslovou těžbou zahrnuje různé způsoby obnovních technik, od technických rekultivací po ponechání spontánní sukcesí. Oblasti s důlní těžbou, které zahrnují různorodé plochy od raných sukcesních stadií po pokročilá stadia na rekultivovaných i nerektivovaných plochách, představují vhodnou studijní plochu pro sledování vlivu typu obnovy na biodiverzitu.

Ptačí společenstva zkoumaná na 60 lokalitách v Mostecké hnědouhelné pánvi byla druhově bohatší na nerektivovaných plochách u všech sukcesních stadií v porovnání s rekultivovanými plochami. Druhová pestrost narůstala s věkem lokality vzhledem ke zvyšující se heterogenitě. Ochranná hodnota ptačích společenstev na rekultivovaných plochách byla obecně nižší a klesala s věkem lokality. Zarovnaný půdní povrch vedl ke ztrátě vhodných biotopů např. pro slavíka modráčka, cvrčilku zelenou, kulíka říčního a rákosníka velkého, tj. druhy asociované s ploškami mokřadů a navazující vegetací. Jednotvárný a souvislý vegetační pokryv vede rovněž k eliminaci druhů, jako je linduška úhorní, bělořit šedý a kulí říční, kteří ke hnízdění a sběru potravy potřebují plochy holé půdy. Nejcennější společenstva se vyvinula na raných sukcesních stadiích a původních křovinách, protože byly osídleny specializovanými druhy, jejichž výskyt byl v okolní krajině řídký (slavík obecný, strnad luční, řuhák obecný, linduška úhorní, bělořit šedý, bramborníček černohlavý, bramborníček hnědý). Technicky rekultivované plochy byly obsazeny druhově ochuzenými společenstvy ptáků s úzkým spektrem běžných druhů.

Výsledky poukazují na důležitost lokalit vzniklých spontánní sukcesí a s úplnou sérií sukcesních stadií pro cenná ptačí společenstva na postindustriálních plochách, jako jsou povrchové doly. Zejména raná sukcesní stadia a křoviny představují refugia pro specializované druhy, které mizí z běžně obhospodařované krajiny. Ochrana raně sukcesních stadií by se měla proto stát součástí praktické ochrany přírody. Technické rekultivace vedou k ochuzení biotopu a ke značnému snížení potenciálu důlních lokalit pro ochranu biodiverzity.

Zdroj: Salek M. 2012: Spontaneous succession on opencast mining sites: implications for bird biodiversity. *Journal of Applied Ecology* 49: 1417-1425.

Zadal: Jiří Pokorný

URL zdroje: <https://forumochranyprirody.cz/spontanni-sukcese-u-povrchovych-dolu-dusledek-pro-ochranu-ptaku>